

Koncsek József
Az egyedek

Van a rádióknak egy „csevegős” műsora. Zenék és közben hírek, lehet betelefonálni is. Úgy betelefonálnék, hogy a beszélgető team hölgye mondja már meg, miféle „egyedeket” mentettek meg az Állatkert állatmentői. Hogy az Új Köztemetőben telente egymillió varjú is összegyülekezik, s hogy sebesült, legyengült állatokat mentenek, s juttatnak vissza természetes élő környezetükbe, ez igen jó, de a hírből az már nem derül ki, hogy ezek mind varjak – esetleg vadmacskák, rókafiak, medvék, esetleg elefántok – lettek volna-e. Az már nem. Mert beszél amúgy nemcsak varjakról.

Szóval „egyedeket” mentenek. Nesze neked hírszerkesztő! Számok, számok, hogy hány „egyedet” láttak el, hányat tettek vissza – nem az erdőbe vagy a mezőbe – hanem „természetes élőhelyükre”.

De mit? Hóbaglyot vagy krokodilt? Nem. Egyedeket. Az ember eléggé meg van verve az ilyesféle „álokos” szövegekkel másutt is. Nem falu vagy város, hanem település. Mi az a település? Tanya, vagy mi?

Azt tudom – megint a madarokról –, hogy Márta egyszer egy ázott kis – valószínűleg – varjat a bokorból előhalászott – bár nem volt az hal – és hosszú kis hús csíkokat nyomkodott le a torkán – „tudod, olyan ez neki, mint a giliszta” – és amikor már a vállára is települt az erőre kapott madárka, Márta kitárta neki az ablakot. Az vissza „települt” – ugye – a bokorba, ott kapingált. S Márta egyik reggel: „Képzeld, egy csapat fekete madár leszállt a kertbe, és aztán magukkal vitték a megmentett madarunkat, elszállt velük...!” Neve is fekete madárka volt, lehet, tényleg varjú.

Számok, számok, de hogy mi van mögöttük? Nesze neked hírhallgató. „Egyedek” vannak mögöttük?

De ebben a nagy „álokos számmániában” hol van a sokezer áldásos munkájú magyar katonahalott eltemetve, azt az áldásos munkájú magyar sírkutatók kiderítik – Ukrajna-e, Oroszország-e? – ám, de jó volna tudni, ki az a halott és hol van a sokezer közt? Néha ez is kiderül. Csak Utassy Jóska nem tudta meg soha, hogy hol nyugszik az édesapja.

Kedves Emberiség! Légy szíves néven nevezni a dolgokat. Ne számokkal meg „egyedekkel” számoljatok be az eseményekről, hanem – ha lehet – konkrét információkkal.

A madarak esetében ezt talán lehetett volna. Hogy rigókat, postagalambokat, egerészölyveket vagy még miket mentettek meg az Állatkert madármentő munkatársai.

No nem, a hír szerint „egyedeket” mentenek. A rádiós hírszerkesztő nagyobb dicsőségére. A fene egye meg. Egye meg a fene. Vagy mint Göre Gábor mondta – Gárdonyi halhatatlan falusi bírója, ugye – ö. m. f. Vagyis ögye mög a fene!

Engem az érdekel, hogy hányan vagyunk. Tudom – mondja a média –, vírus stb. De a fontos az, hogy hányan vagyunk mi magyarok. Ezt is lehetne tudatni. Engem ez is érdekel.

Péntek Imre

Átmenet

Fagylaltot nyaltak mind a ketten
a füredi fémes fák alatt,
s járták az utat önfeledten,
amíg már semmi sem maradt.

Milyen is volt a szoknya színe?
És mit bámult úgy a szemüveg?
Ki is volt akkor kinek a híve?
Kit hallgattak a vén füvek?

Hallani a lépések súlyát,
amint az őszbe mennek át...
S mint egy búcsúzás végén
fújják az arany trombitát.

Pár korsó sör

Kereste a ringó metéltet,
mely a tányéron hentereg.
A begabalyodott öreg mátrikulát.
Onnan kell kinéznie valami adatot,
amely az alváshoz menyei jogot biztosít.
De valakik állandóan pingpongoznak fölötte,
mintha ő lenne a rohadt kaucsuklabda.
És nagy pofonokat adnak a semminek.
Ki kellene nyitni a korhadozó meseládát,
mielőtt végleg elszállnak foszladozó történetek.
Meg kéne fésülni a kócos rétet,
a benne rejtőző egerlyukakkal együtt.
Mennyi teendő. Szinte rohanni kéne.
Mégis úgy marad. Letétben. Gyermeki pózban.
A pózolók és a pozórók mindig is a barátai voltak.
Azokon a szép estéken. Amikor eltemették a lélek nyavalyáit,
És felhajtottak pár korsó sört.
Az utolsó hugyozásig.

Drámai hang

Ma megint üres az éléskamra,
a helyzet ismét drámai,
ki érzékeny ez álomi hangra,
ezt vonítással váltja ki.

Ki masíroz a szörnyű képen,
gyaníthatóan egymaga.
Kackiásan, kopott merészen
mintha ökörrrel szántana.

Elől vonul a kéményseprő,
gyászos éjféketében,
arcán alig látszik a szeplő.
szalutál, kabátja ében.

A macskakórus, a híres vokál
a magos erkélyen lép fel,
de felhangzik az anyagi kár
terítve úrszeméttel.

Álmodozás (1995)

A gőzhajó

Álmodj egy romos gőzhajót,
melyen angyalok föl-le járnak,
már betemették a folyót,
nem kellett ehhez csak pár nap,

a szállítmány is elakadt,
mozdultak lomha gépek,
s vitték a rozsdás súlyokat,
mint megannyi vén kísértet.

A fő helyen a kapitány
kormánykereket forgat,
az útirány súlyos talány,
amerre a bálnák loholnak.

Az esély

Nézzük csak tágra nyitott szemmel,
amint Amerikában két öreg ember küzd a hataloméért.
Két idős cowboy, két nyugtalan milliárdos,
ki csalt és mennyit – ki tudja már az idők tengerében?
Ki kattant rá (először) a tömegmédiá emléőire,
és visszaokádja a kimódolt helyes meggyőződést
a mindent elhívó nyomorultaknak.
Mert az (egyik) felfogás ezt kívánja,
ezt harangozza éjjel-nappal,
ezt hegedüli sármos gatyában,
és nem hiányzik a táncos kórus sem. Az (egyik)
világnagy képernyőt vetít az égre,
a másik a víz alá nyomva,
az (egyik) pátosztalanul üvölti szét a bárdolatlan hamisságot,
a másik szeméttelenen guberálja össze, ami még maradt.
Hát ehhez kéne tapsolnunk, innen a Kárpátok tövéből,
folyatnunk a nyálunkat a beiktatási tortára,
gondosan megtörölni a nagykanalat, mielőtt merítünk
az óriás levesestáliból.
És megtöröljük a szánkat, nehogy piszkos szavak áramoljanak ki belőle,
hogy ez nem az a nász, amire gondoltunk, a Duna-Tisza partján,
s nem tudjuk hova tenni az elcsalt szavazatokat,
a magától értetődő közönyt, a lesöpört reklamációt,
a bíróságok nagyvonalúságát (az egyik) félnek adott Nagybetűs Igazságot.
Mindegy, a meccs eldőlt. De ne feledjük,
hova dugtuk vádiratot, a bizonyítékokat, az elhallgatott – elhallgattatott
gúnyiratot, melyért a győztesek szemétdombjára tűznénk, mint valami hamis
zászlót. Hadd lengjen-lobogjon a büzlő szélben. Majd jön a kiskakas, és kikaparja
a gyémánt félkrajcárt és felmutatja. Az egész világnak.
És akkor tapsolni fogunk (visszafogottan),
és a mérlegre tesszük a súlyt, amivel esélyt adunk a félreszorított igazságnak.

Bozók Ferenc

Szamszára

Vigyázzva járj, ha télbe tart a lábad,
járásod jégropogtató alázat.
Tán visszatér a nyár. Miért kesergünk?
Lesz még cseresznye-érlelő szerelmünk?
Miként az évszakok évente, bárcsak
tavasz-gyerekkor, nyár az ifúságnak
középkor-ősz és tél a szürke agg-kor,
s ez mind pár hónap lenne így csak akkor.
Évente így forogna, s visszatérne
s végül beúsznánk lágy habú Egészbe.

Gaudeamus igitur

Filiszterek: nemrég még iskolások.
Komolykodó, heves vitatkozások.
Vitára ingerelt ott szinte minden:
Tamás tudósan érvelt: nincsen Isten!
Hajad, s doboz cigink kibontva: rég volt.
Miasszonyunk palástja volt az égbolt.

Szerelem

úgy mártsd belém a késed
mint jó, szelíd sebészek
úgy szúrj: neked se fájjon
csuklódba görcs ne álljon

Agglegény esti dala

Őrli az est laza, gyolcs-szakadós ködeit
fogsora vad kuvaszodnak,
táncba igézi az éjszaka ördögeit
füstje lidérc-szivarodnak.

Körberecsegnek a házi kísértetek, és
perceg a széked, az ágyad.
Jelt ad a sok puha, rőfre kimért feledés.
Elszuvasodnak az árnyak.

Anakreóni bordal a viszkiről

Anakreón, bocsáss meg
hogy öblösebb pohárba
ma rozsmaláta csörren,
s hasába szóda fröccsen.

Anakreón, bocsáss meg,
ha jéghasábok úsznak
az árpalé-aranyban.
Csitít: minek tagadjam.

A borral összevetve
nem oly nemes, de fennkölt,
dicsérte őt a Churchill
s a lágyszavú Robert Burns.

Török Nándor

*(részletek A szerelem hősei ciklusból)***Dantéhoz**

Gyermekként láttad meg szív szerelmed hölgyét,
Beatricét, aki nyolc éves volt akkor,
majd, mint hamvas donnát megtámadta a kór,
s nem csodálhattad már dombjait és völgyét.

E balsors folytatta szemednek sós könnyét,
megfeledkeztél a máról és holnapról,
sirattad szerelmed, s bár eljött az aggkor,
gyászban szenvedett még a szív táji környék,

ahová bezártad ez angyalt örökre,
aki már a mennyből vigyázza, ha nem mer
a pokol útjain haladni az Ember,

mert a világnak lent meggörbült a tükre,
s gyarló halandóként (régi szerelemmel)
itt, a földön vártál égi örömökre.

Petrarcához

Irigylendő lélek minden, ami szeret,
de ily reménytelenül nem szerethet bárki!
Szonettek ősatyja, ismerjük a neved,
végtelen szerelmed ma csodálatot vált ki.

Tudtad, hogy a Múzsád sosem lesz teveled,
mert aranyhajú hölgyed sosem volt hetéra,
vállaltad mégis a nem könnyű szerepet,
s mélyen áhítoztál a kétféle babérra.

Az egyik volt Laura.¹ S szemed a könny marja,
mert életében soha nem ölelt a karja.
Neki szólt *canzonéd*², de Ő: maradt néma.

A másik babér volt, hogy elnyerted a címet:
*poeta laureatus*³ (így szárnyalt a híred).
S a római dombon ünnepelt az éra.

¹ *Laura* – latin eredetű név, jelentése 'babérfa'

² *canzone* – szerelmi dal, lírai versforma

³ babérkoszorús költő

Propertiushoz

„Tovatűnt szerelem bús remetéje”^{*}
Propertius, Cynthiát szeretted,
s bár ő gyakran nem kereste kedved,
te alázattal borultál eléje.

A féltékenység volt gyötrelmed méhe,
jogos jussodként szégyeneddé vált
az ő szégyene, s tagadta Hérát,
míg enyhült hűtlenül öle vad éhe.

S ha víg napodon megszánt nőd kegyével,
adózni akart bő vénuszi hévvel,
s magába zárt a római rest lét,

elfelejtetted a tegnapi rosszat,
ömlengő versed térden állva hoztad,
s mint istennőt, imádtad a bestét.

Szapphóhoz

Leszbosz szülötte, a „tizedik Múzsá”.¹
Hozzad szól e dal. Te tudtál még szeretni,
és neved a sárba hiába húzza
irigyek szava: csak a jövőbe menti.
Szeretve lenni. Csak ennyit akartál,
mint oly sokan mások, szeretted a mádat,
ha mozdult a kar és ringott az altáj,
s lantod ritmusára, ha felgerjedt vágyad

ifjúi hévvel felszítottad másét;
míg az idő rajtad otthagya jeleit,
s aláhullottál² az őszinte nászért,
mert a hő szerelem fele vágy, fele hit,
és ha az egészből egyik rész hibádzik,
ösztönösen tudtad, semmit ér a másik.

^{*} P.: I. 13/2

¹ Szapphót Platón nevezi epigrammájában a tizedik múzsának.

² Szapphó egy ifjú viszonzatlan szerelme miatt a mélybe vetette magát.